

STAMRECHTEN, van J. L. Hedel (L. J. Veen's Uitgeversmaatschappij Amsterdam).
Ing. f 5.—, geb. f 6.90.

door M. A. Wisselink

Bij de uitgeversmaatschappij L. J. Veen te Amsterdam verscheen van de hand van J. L. van Hedel een boekwerkje getiteld: „Stamrechten. De overdracht van een bedrijf of beroep geheel of gedeeltelijk tegen contraprestatie in de vorm van een lijfrente of een ander stamrecht”. De schrijver behandelt daarin op eenvoudige wijze verschillende vragen als daar zijn: „de berekening van de inkomstenbelasting, verschuldigd bij overdracht of liquidatie van een bedrijf, de betekenis van het arrest van 28 Juni 1944; overdracht gedeeltelijk tegen stamrecht; het begrip stamrecht; de positie van degene die tegen een lijfrente een zaak verkrijgt”.

Het werkje is theoretisch gezien, eenvoudig van opzet. Het beperkt zich tot een onderdeel van het probleem der liquidatiewinst. Het beschrijft de verschillende opvattingen. Verschillende arresten maar ook resoluties worden uitvoerig geciteerd en besproken. Nieuwe gezichtspunten heb ik eigenlijk niet aangetroffen. Evenmin een poging om de detailproblemen samen te vatten tot grotere heffingsbeginselen. Het werkje ontleent zijn waarde aan de beschrijving van problemen en het geven van voorbeelden. Dit geschiedt duidelijk en op eenvoudige, directe wijze.

De schrijver handhaaft daarin tevens enkele opvattingen, die hij vroeger lanceerde en waarover men veelal van mening verschilt. Zo dat art. 7 lid 2 I. B. toepasselijk is op onttrekking bij liquidatie, dat art. 16 lid 2 I. B. toepasselijk is op een stamrecht in de bedrijfssfeer bedongen.

Het valt te betreuren dat de schrijver niet inging op (ja zelfs niet vermeldde) de jurisprudentie inzake huur en verhuur of huurkoop van een bedrijf. Hierdoor missen wij een belangrijk facet van het stamrechtprobleem. De ontwikkeling kan er op wijzen dat in veel gevallen geen behoefte meer bestaat aan art. 36 lid 2, maar dat de oplossing ergens anders kan worden gezocht. Ik geloof dat dit „manco” een gevolg is van het feit dat de auteur het stamrecht-probleem als zelfstandig probleem is gaan behandelen, waardoor hij niet geheel aan het gevaar is ontkomen om aan het verband met het algemene winstbegrip voorbij te lopen.

In enkele gevallen ware het m.i. wenselijk geweest dat er meer literatuur was vermeld. Zo b.v. over de toepassing van art. 7 lid 2 op onttrekkingen, te meer waar de schrijver een afwijkend standpunt verdedigt. Voorts op blz. 80. Een lezer krijgt daar de indruk dat het de schrijver is die voor het eerst vaststelt naar welke algemene beginselen voordelige verkrijgingen van bedrijfsmiddelen moeten worden behandeld.

Op blz. 52 stelt de auteur dat een bedongen uitgestelde lijfrente alleen een „zaak” is als er een polis is afgegeven. Dit is natuurlijk niet juist. Het recht is n.l. materieel gezien niet afhankelijk van de polis. Op blz. 45 schrijft de schrijver $\frac{1}{3}$ af op een verkregen vastgoed. De limitering tot 10 had kunnen zijn vermeld.

In sommige opzichten is de tekst alweer verouderd. Ik noem de afschrijving op aangekochte goodwill (blz. 67). De H.R. laat thans een keuze tussen twee systemen toe. De schrijver vermeldt alleen het z.i. imperatieve systeem van afschrijving op de kostprijs. Voorts is de H.R. van opvatting dat lijfrenteplichten aangaan tot uitdeling van mederfgenamen geen bedrijfsverplichtingen behoeven te zijn. De schrijver passeert nog geheel aan dit probleem (bl. 68).

Op verschillende plaatsen doet de auteur mij de eer aan plaatsen uit mijn „Liquidatiewinst” aan te halen. Het is jammer dat hij geen kennis kon nemen van de herdruk speciaal i.v.m. mijn daarin nader toegelichte stelling dat de koper de keuze heeft of de lijfrente verplichtingen te kapitaliseren, of telken jare enkel een jaartermijn af te trekken. Ik betreur dit te meer nu ik op blz. 71 en 72 lees dat de auteur zich niet kan voorstellen hoe dat kan.

Het boekwerkje zal vooral voor degene die niet of nog niet goed in de materie is ingewerkt van nut kunnen zijn. Men dient daarbij te beseffen, dat slechts één facet van een gehele reeks problemen is uitgewerkt.